

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 grudnia 1992 r.

w sprawie organizowania i finansowania praktycznej nauki zawodu, praw i obowiązków podmiotów organizujących tę naukę oraz uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu.

Na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 95, poz. 425 oraz z 1992 r. Nr 26, poz. 113 i Nr 54, poz. 254) oraz art. 191 § 3 Kodeksu pracy zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Celem praktycznej nauki zawodu jest przygotowanie uczniów publicznych szkół zasadniczych i średnich zawodowych dla młodzieży, zwanych dalej „szkołami”, do sprawnego wykonywania zawodu w zakresie umiejętności określonych w opisie zawodu. Praktyczna nauka zawodu może być organizowana jako zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe.

2. Okres prowadzenia zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w cyklu nauczania oraz rodzaje i zakres zdobywanych umiejętności określają ramowe plany nauczania oraz minima programowe.

Rozdział 2

Zasady organizowania i finansowania praktycznej nauki zawodu

§ 2. Organy i osoby prowadzące szkoły są odpowiedzialne za zapewnienie warunków do realizacji programów praktycznej nauki zawodu w warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych i szkolnych gospodarstwach rolnych, zwanych dalej „warsztatami”, oraz w przedsiębiorstwach, zakładach i instytucjach państwowych, indywidualnych gospodarstwach rolnych, jednostkach organizacyjnych osób prawnych i fizycznych, zwanych dalej „zakładami pracy”.

§ 3. 1. Podstawą organizowania praktycznej nauki zawodu uczniów poza warsztatami danej szkoły jest umowa między szkołą a zakładem pracy bądź inną szkołą prowadzącą warsztaty. Umowę należy zawrzeć w terminie umożliwiającym realizację programu praktycznej nauki zawodu.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna określać:

- 1) nazwę zakładu pracy przyjmującego na praktyczną naukę zawodu,
- 2) nazwę szkoły kierującej na praktyczną naukę zawodu,
- 3) formę organizacyjną oraz datę rozpoczęcia i zakończenia praktycznej nauki zawodu (zajęcia praktyczne, praktyka zawodowa),
- 4) listę uczniów odbywających zajęcia praktyczne lub praktykę zawodową,
- 5) nazwę i numer programu nauczania,
- 6) nazwę zawodu lub specjalności, w której prowadzona będzie praktyczna nauka zawodu,
- 7) kalkulację kosztów,
- 8) dodatkowe ustalenia umawiających się stron, związane z prowadzeniem praktycznej nauki zawodu.

3. Praktyczna nauka zawodu młodocianych pracowników, zwanych dalej „młodocianymi”, jest organizowana przez zakłady pracy, które zawarły z nimi umowę o pracę w celu nauki zawodu.

4. Podstawą organizowania praktycznej nauki zawodu młodocianych poza zakładem pracy, który zawarł z nimi umowę o pracę w celu nauki zawodu, jest umowa zawarta przez ten zakład z innym zakładem pracy bądź szkołą prowadzącą warsztaty.

§ 4. 1. Czas trwania praktycznej nauki zawodu uczniów i młodocianych w wieku do lat 16 nie może przekraczać 6 godzin na dobę, a uczniów i młodocianych powyżej 16 lat nie może przekraczać 8 godzin na dobę.

2. W przypadkach szczególnie uzasadnionych organizacją praktycznej nauki zawodu dopuszcza się możliwość zwiększenia dziennego wymiaru czasu tej nauki dla uczniów powyżej 18 roku życia, nie dłużej jednak niż do 12 godzin na dobę, z zachowaniem tygodniowego wymiaru czasu nauki określonego w planie nauczania.

§ 5. Przebieg realizacji programu praktycznej nauki zawodu podlega udokumentowaniu w dokumentacji przebiegu nauczania. Zasady prowadzenia tej dokumentacji określają odrębne przepisy.

§ 6. 1. Program zajęć praktycznych powinien być realizowany w procesie produkcji lub usług albo ćwiczeń, jeżeli wynikają one z programu lub organizacji zajęć praktycznych.

2. Program zajęć praktycznych, szczególnie w początkowym okresie kształcenia, powinien być realizowany w warsztatach bądź w warsztatach szkoleniowych zakładów pracy, będących wydzielonymi pomieszczeniami przystosowanymi do prowadzenia tych zajęć, natomiast w końcowym okresie kształcenia, w miarę możliwości, na stanowiskach pracy w zakładach pracy przystosowanych do prowadzenia zajęć praktycznych indywidualnie lub grupowo, zwanych dalej „stanowiskami szkoleniowymi”.

3. Program zajęć praktycznych może być również realizowany w całości w zakładach pracy, jeżeli zapewniają one odpowiednie warunki do jego realizacji.

§ 7. 1. Zajęcia praktyczne z uczniami prowadzą nauczyciele praktycznej nauki zawodu, zwani dalej „nauczycielami”.

2. Zajęcia, o których mowa w ust. 1, mogą także być prowadzone przez:

- 1) pracowników zakładów pracy, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza z uczniami i młodocianymi stanowi podstawowe zajęcie i jest wykonywana w tygodniowym wymiarze godzin, nie mniejszym niż ustalony dla nauczycieli w ramach obowiązującego tych pracowników tygodniowego czasu pracy,
- 2) właścicieli i pracowników zakładów pracy, dla których praca dydaktyczna i wychowawcza z uczniami lub młodocianymi nie stanowi podstawowego zajęcia lub wykonywana jest w tygodniowym wymiarze godzin niższym niż ustalony dla nauczycieli w ramach obowiązującego tych pracowników tygodniowego czasu pracy, zwanych dalej „instruktorami praktycznej nauki zawodu”.

§ 8. W warsztatach zajęcia praktyczne z uczniami i młodocianymi prowadzą nauczyciele. W uzasadnionych przypadkach dyrektor szkoły może powierzyć prowadzenie tych zajęć także instruktorom praktycznej nauki zawodu — pracownikom tych warsztatów.

§ 9. 1. Zajęcia praktyczne organizowane z uczniami w zakładach pracy prowadzą instruktorzy praktycznej nauki zawodu.

2. Na uzasadniony wniosek zakładów pracy, o których mowa w ust. 1, zaakceptowany przez organ lub osobę prowadzącą szkołę, zajęcia praktyczne z uczniami mogą być prowadzone przez nauczycieli.

3. Instruktorzy praktycznej nauki zawodu, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 1, powinni spełniać wymagania kwalifikacyjne określone dla nauczycieli.

4. Instruktorzy praktycznej nauki zawodu, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 2, powinni posiadać kwalifikacje zawodowe co najmniej mistrza w zawodzie, którego będą nauczać, i przygotowanie pedagogiczne uzyskane w wyniku ukończenia kursu pedagogicznego organizowanego zgodnie z przepisami w sprawie zasad podnoszenia kwalifikacji dorosłych, którego program został zatwierdzony przez kuratora oświaty i obejmował łącznie co najmniej 70 godzin zajęć z psychologii, pedagogiki i metodyki oraz 10 godzin praktyki metodycznej.

§ 10. 1. Zajęcia praktyczne młodocianych i uczniów organizowane w zakładach pracy mogą być prowadzone indywidualnie lub w grupach. Liczba młodocianych lub uczniów w grupie powinna umożliwiać realizację programu nauczania.

2. Zajęcia praktyczne z uczniami i młodocianymi organizowane w warsztatach są prowadzone w grupach. Liczbę młodocianych lub uczniów w grupach określa dyrektor szkoły, uwzględniając specyfikę nauczanego zawodu, wymagania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów w sprawie prac wzbronionych młodocianym oraz warunki lokalowe i techniczne warsztatów.

3. Liczbę młodocianych i uczniów w grupach na zajęciach praktycznych organizowanych w zakładach pracy ustala kierownik zakładu pracy, z zachowaniem warunków, o których mowa w ust. 2.

4. W przypadku prowadzenia zajęć praktycznych z uczniami przez nauczycieli w zakładach pracy, liczbę uczniów w grupach ustala dyrektor szkoły w porozumieniu z kierownikiem zakładu.

§ 11. 1. Praktyki zawodowe są prowadzone w zakładach pracy pod kierunkiem opiekunów (kierowników) praktyk — pracowników tych zakładów, wyznaczonych przez kierownika zakładu pracy.

2. Praktyki zawodowe uczniów w zależności od wymagań programowych mogą być organizowane w czasie roku szkolnego i podczas ferii letnich.

3. W przypadku organizowania praktyk zawodowych podczas ferii letnich, ulega odpowiedniemu skróceniu czas trwania zajęć szkolnych dla uczniów danej klasy.

4. Po zakończeniu praktyki zawodowej zakład pracy potwierdza jej odbycie w prowadzonej przez ucznia dokumentacji praktyki, wraz z oceną wyników uzyskanych przez ucznia.

§ 12. 1. W zakładzie pracy, w którym liczba uczniów odbywających praktykę zawodową jest mniejsza niż 30, opiekun (kierownik) praktyk może być częściowo zwolniony od zajęć wynikających z umowy o pracę w tym zakładzie, a przy liczbie uczniów ponad 30 — powinien być zwolniony całkowicie od tych zajęć. Za czas częściowego lub całkowitego zwolnienia od zajęć wynikających z umowy o pracę opiekunowi (kierownikowi) praktyk przysługuje wynagrodzenie miesięczne, obliczone jak za urlop wypoczynkowy.

2. W zależności od warunków odbywania praktyki i specyfiki danego zakładu opiekun (kierownik) praktyk może być całkowicie zwolniony przez kierownika zakładu pracy od zajęć wynikających z umowy o pracę przy mniejszej liczbie uczniów niż 30.

3. W razie gdy nie nastąpiło zwolnienie opiekuna (kierownika) praktyk od zajęć wynikających z umowy o pracę w celu pełnienia opieki nad uczniami, zakład pracy wypłaca mu dodatek w wysokości nie niższej niż 10% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w sześciu podstawowych działach sfery produkcji materialnej za ostatni miesiąc poprzedniego kwartału, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, refundowanego do tej wysokości z Funduszu Pracy na podstawie odrębnych przepisów. Wysokość dodatku ustala kierownik zakładu pracy.

4. W zależności od wyników praktyk zawodowych uczniów opiekun (kierownik) praktyk może otrzymać z zakładu pracy, za okres kierowania praktykami, premię w wysokości nie mniejszej niż 10% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 3. Premię przyznaje kierownik zakładu pracy na podstawie wydanej przez szkołę oceny wyników praktyk zawodowych, otrzymanej w terminie do 4 tygodni od daty ich zakończenia.

5. Do opiekunów (kierowników) praktyk zawodowych organizowanych na polskich statkach morskich stosuje się przepisy ust. 1, 2 i 4.

6. Opiekunowi (kierownikowi) praktyki zawodowej odbywanej na polskich statkach morskich, dla którego opieka nad uczniami stanowi podstawowe zajęcie, bez względu na strefę pływania, przysługuje dodatek dewizowy, obliczany i wypłacany według zasad określonych w obowiązujących armatora przepisach dla stanowiska bosmana.

7. Opiekunowi (kierownikowi) praktyki zawodowej odbywanej na polskich statkach morskich, dla którego opieka nad uczniami stanowi dodatkowe zajęcie, przysługuje dodatek ustalany na zasadach określonych w ust. 3.

8. Dodatki i premie, o których mowa w ust. 3, 4 i 7, są refundowane zakładom pracy z Funduszu Pracy do wysokości określonej w odrębnych przepisach.

§ 13. Szkoły wspólnie z zakładami pracy zapewniają opiekę wychowawczą uczniom i młodocianym odbywającym praktyczną naukę zawodu w zakładach pracy.

§ 14. 1. Zasady sprawowania nadzoru pedagogicznego nad organizacją i przebiegiem praktycznej nauki zawodu określają przepisy w sprawie nadzoru pedagogicznego.

2. Kierownicy i właściciele zakładów pracy, w których odbywa się praktyczna nauka zawodu, są obowiązani umożliwić osobom uprawnionym wykonywanie czynności związanych z nadzorem pedagogicznym nad praktyczną nauką zawodu.

§ 15. Organy i osoby prowadzące szkoły, które nie posiadają własnych warsztatów albo których warsztaty nie umożliwiają pełnej realizacji programów praktycznej nauki zawodu, zapewniają środki finansowe, umożliwiające tym szkołom realizowanie praktycznej nauki zawodu w formie zadania zleconego zakładom pracy.

§ 16. Zakład pracy kierujący młodocianych na praktyczną naukę zawodu do innego zakładu lub do warsztatów pokrywa koszty tej nauki.

Rozdział 3

Obowiązki zakładów pracy i szkół organizujących praktyczną naukę zawodu

§ 17. 1. Zakłady pracy i szkoły prowadzące praktyczną naukę zawodu uczniów i młodocianych zapewniają warunki do odbywania tej nauki, a w szczególności:

- 1) stanowiska szkoleniowe oraz niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniając wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 2) odzież roboczą i ochronną, sprzęt ochrony osobistej oraz środki czystości, według norm ustalonych w odrębnych przepisach dla pracowników zakładów pracy na określonych stanowiskach i dostosowanych odpowiednio przez zakłady pracy i szkoły do stanowisk szkoleniowych uczniów,
- 3) pomieszczenia do bezpiecznego przechowywania odzieży i przyborów szkolnych,
- 4) nieodpłatne posiłki profilaktyczne, regeneracyjne, wzmacniające lub inne środki odżywcze, zgodnie z normami obowiązującymi na danym stanowisku pracy,
- 5) odpłatne korzystanie z wyżywienia w stołówkach zakładowych, szkolnych lub innych zakładach żywienia zbiorowego,
- 6) korzystanie z:
  - a) opieki zdrowotnej uregulowanej w odrębnych przepisach,
  - b) urządzeń higienicznych i sanitarnych,
  - c) biblioteki oraz innych urządzeń socjalno-bytowych i kulturalnych zakładu pracy i szkoły.

2. Zakłady pracy i szkoły, o których mowa w ust. 1:

- 1) wyznaczają spośród pracowników — instruktorów praktycznej nauki zawodu, jeśli nauki tej nie prowadzi właściciel zakładu pracy, oraz opiekunów (kierowników) praktyk zawodowych, a szkoły — nauczycieli praktycznej nauki zawodu lub spośród pracowników warsztatów — instruktorów praktycznej nauki zawodu,
- 2) nadzorują przebieg praktycznej nauki zawodu,
- 3) zapoznają uczniów i młodocianych, przed rozpoczęciem praktycznej nauki zawodu, z organizacją zakładu pracy lub warsztatu, z przepisami w zakresie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy, tajemnicy państwowej i służbowej, higieny i bezpieczeństwa pracy, jak również w czasie nauki — z nowoczesnymi metodami pracy, postępowaniem technicznym i opracowaniami racjonalizatorskimi,
- 4) ubezpieczają uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków, a w razie wypadku podczas praktycznej nauki zawodu, sporządzają dokumentację powypadkową,
- 5) przestrzegają odbywania przez uczniów i młodocianych praktycznej nauki zawodu w granicach obowiązujących ich godzin pracy, z zachowaniem przepisów o ochronie pracy młodocianych,
- 6) zapewniają uczniom i młodocianym odbywającym praktyczną naukę zawodu bezpieczne i higieniczne warunki pracy,
- 7) współdziałają ze sobą we wszystkich sprawach związanych z praktyczną nauką zawodu.

3. Zadania określone w ust. 1 pkt 2 i 4 realizują zakłady, które zawarły z młodocianymi umowę o pracę w celu nauki zawodu, również wówczas, gdy nauka ta jest prowadzona poza tymi zakładami.

Rozdział 4

Prawa i obowiązki uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu

§ 18. 1. Uczniom w czasie odbywania praktyki zawodowej na polskich statkach morskich bez względu na strefę

plywania przysługuje dodatek dewizowy ustalony według zasad określonych w przepisach armatora.

2. Uczniom odbywającym praktykę zawodową na polskich statkach morskich, wyokrętowanym za granicą wskutek wypadku lub choroby, przysługują dodatkowe świadczenia analogicznie jak członkom załóg tych statków.

§ 19. W okresie odbywania praktycznej nauki zawodu w zakładach pracy uczniowie są obowiązani stosować się do obowiązującego w tych zakładach porządku i regulaminu. W razie naruszenia przez ucznia obowiązującego porządku i regulaminu, zakład pracy niezwłocznie powiadamia o tym szkołę.

§ 20. 1. Uczniom skierowanym przez szkołę na praktyczną naukę zawodu poza ich miejsce zamieszkania i poza siedzibę szkoły, mającym możliwość codziennego powrotu do miejsca zamieszkania lub siedziby szkoły, szkoła zwraca równowartość biletu miesięcznego lub biletów przejazdu jednorazowego na najtańszy publiczny środek transportu, z uwzględnieniem ulgi przysługującej uczniom.

2. Na praktyczną naukę zawodu organizowaną w miejscowościach, do których codzienny dojazd i powrót łącznie

z dojeściem do zakładu pracy przekracza 2 godziny, można kierować uczniów tylko wówczas, gdy zakład pracy przyjmujący uczniów lub szkoła zapewni nieodpłatne zakwaterowanie i opiekę wychowawczą.

§ 21. Uczniowie odbywający praktyki zawodowe w zakładach pracy położonych w miejscowościach, z których codzienny powrót do domu, internatu lub szkoły jest niemożliwy, otrzymują ze szkoły ryczałt na wyżywienie w wysokości 40% diety przysługującej pracownikowi z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju.

Rozdział 5

Przepisy końcowe

§ 22. Zasady organizowania praktycznej nauki zawodu określone w rozporządzeniu stosuje się odpowiednio w szkołach zawodowych dla dorosłych.

§ 23. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem § 15, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1993 r.

Prezes Rady Ministrów: *H. Suchocka*